

Utgivarnas inledning

Harry Cleaver skrev boken *Att läsa Kapitalet politiskt* i slutet av 70-talet. Det är idag närmare 30 år sedan. En lång tid enligt vissa mått. Men ändå utgjorde det sena 70-talet på sätt och vis början på vår tid. Det så kallade keynesianska-fordistiska arrangemang som präglade efterkrigstidens ekonomi, med sin betoning på storskalig tillverkningsindustri, hade så smått börjat haverera. Inflationen skenade. Arbetslösheten, som trängts tillbaka de föregående decennierna, steg nu åter, och detta trots att tjänstesektorn och universitetet växte. De politiska proteströrelserna och den revolutionära organiseringen fick i hög grad en ny form, och var ofta mer eller mindre oigenkännlig som sådan (medborgarrättsrörelse, ungdomsrevolt, studentrevolt, antikrigsrörelse, alternativrörelse etc., liksom ny-tändning i kvinnorörelsen, sektvänstern och den traditionella arbetarrörelsen), inte minst genom själva den mångfald frågor den var engagerad i, i vilka "arbetarklassen" inte intog någon

privilegerad ställning. Sammanfattningsvis en situation som ställde den revolutionära kritiken av kapitalismen inför en viss utmaning.

Cleavers bok är nu inte i första hand en analys av de förhållanden som kommit att avlösa efterkrigstidens fordism, utan snarare en diskussion om de politiska och metodologiska förutsättningarna för en sådan analys. Han tar sig an en diskussion om marxismens grundbegrepp, och utvecklar en förståelse av dem enligt vilken de inte nödvändigtvis är så intimt förknippade med det avlönade arbetet inom tillverkningsindustrin, som i sin tur varit så intimt förknippad med den manliga delen av arbetarklassen.

Själva huvudlinjen i Cleavers ansats att söka vitalisera marxismen är att sätta fokus på klasskampen. Det kan tyckas som ett paradoxalt drag, att "uppdatera" marxismen med ett så arkaiskt begrepp som klasskamp. Det är nog många som är eniga om att vi alltjämt lever i ett klassamhälle, men att därifrån tänka sig arbetarklassen som en aktör på den politiska arenan kan ändå framstå som främmande. Vad Cleaver syftar på är dock inte klasskamp i termer av en klass som först formas i det ekonomiska produktionsförhållandet och sedan träder in på en politisk arena i syfte att realisera ett historiskt intresse, eller liknande. Cleaver menar snarare att kapitalet – eller med andra ord själva produktionsförhållandet – självt *är* klasskamp. Det finns här inte nödvändigtvis en rörelse som passerar en arbetaridentitet. Cleaver spårar en logik enligt vilken *påförandet av arbetet* samt motståndet mot detta löper genom hela mångfalden i samhällsväven. Detta är med andra ord någonting som drabbar och utkämpas i de mest skilda kretsar, vare sig dessa identifierar sig själva som arbetarklass eller inte – och sociala rörelser, vare sig dessa identifierar sig själva som arbetarrörelse eller inte. Oppositionen mellan de båda diametralt motsatta intressena finns snart sagt överallt, och följaktligen kan inte bara delförluster utan även delsegrar ernås inom de mest skilda områden av livet.

Cleaver fokuserar på oavgjordheten i dessa motsättningar, och vänder sig därvidlag mot hela den strömning inom marxismen som tenderar att se arbetarklassen som ett rent passivt offer för kapitalets illvilliga strategier och/eller destruktiva inneboende logik.

Man skulle kan tycka att Cleaver ibland tecknar såväl klassrelationen som den marxistiska traditionen i väl grova drag. Visst finns det mycket att tillägga och mycket som hyvlas av lite väl snabbt. Men det stora värdet med denna bok är att den etablerar ett sorts strategiskt fokus. Den drar uppmärksamhet till vad som är av den mest avgörande politiska betydelsen: hur vi kringskär kapitalets strategier och koordinerar nya kampcykler.

Roh-Nin, oktober 2006